

Seriál : O behaviorálnych financiách

(10.časť)

Rozdiely medzi mužmi a ženami v správaní pri investovaní

Odborná literatúra sa málo venuje rozdielnym podmienkam, v ktorých investujú muži a ženy, ako aj odlišným spôsobom ich rozhodovania. Stačí si uvedomiť niektoré praktické dôvody, ktoré môžu ovplyvniť rozdielne správanie:

- Vzhľadom na materské povinnosti väčšina žien majú ženy viac zlomov v kariére ako muži. Pracujú o niečo kratšie a majú aj preto v priemere nižšie príjmy ako muži.
- Vo vyspelých krajinách sa ženy dožívajú v priemere o 5 -7 rokov viac ako muži. Okrem toho v mnohých krajinách odchádzajú do dôchodku o niečo skôr ako muži. Spravidla v ňom teda strávia viacej času ako muži. Vo viacerých prípadoch ako vdovy s pomerne obmedzenými príjmami.
- Súčasne sa však rozširuje skupina vzdelaných, dobre zarábajúcich a nezávislých žien, ktoré si svoje peniaze spravujú samy. Pre finančné inštitúcie a poradcov tak vzniká osobitný segment trhu.

Viaceré štúdie preukazujú, že ženy sa vo finančných otázkach samé považujú za menej kompetentné ako muži, subjektívne v nich pociťujú nižší stupeň sebadôvery a preto sú aj menej ochotné riskovať (Baláž, Fifeková, Nemcová 2009¹, Bernasek a Shwiff, 2001²). Ženy preto spravidla uprednostňujú aktíva so stabilným, ale zato nižším výnosom. „Táto stratégia je však veľmi riziková vzhľadom na to, že ženy žijú v priemere dlhšie ako muži a musia preto naakumulovať väčšie množstvo zdrojov na dôchodok. Ak sa pozrieme na predpovede demografického vývoja, tento trend sa bude pravdepodobne v budúcnosti ešte

¹ BALÁŽ,V.- FIFEKOVÁ, E.,- NEMCOVÁ, E. 2005. Ellsbergov paradox: rozhodovanie za podmienok rizika a neistoty, In *Ekonomický časopis*, Ročník 57, číslo. 3, str.213-229.

² BERNASEK, A. - SHWIFF, S.,2001. Risk, and Retirement, In *Journal of Economic Issues*, 2001, Ročník 35, č. 2, s. 345 – 357.

prehlbovať. Vzhľadom na v priemere nižší príjem by sa teda mali rozhodovať hlavne pre aktíva s vyšším výnosom. To si však vyžaduje, aby mali o týchto aktívach lepšie informácie a aby vedeli tieto informácie vyhodnotiť. Vzhľadom na veľký počet a komplexnosť informácií aplikujú ženy zjednodušené rozhodovacie postupy, ktoré sa dajú označiť ako neprofesionálne. Používanie takýchto jednoduchých stratégií má pre ženy aj tú výhodu, že nemusia spracúvať veľký objem informácií počas dlhého času.“³ Čím sa asi líši uvažovanie žien o peniazoch od mužského uvažovania :

- často spájajú pojem investovanie s chamtivosťou
- majú výčitky, že ohrozujú rodinné financie
- zastávajú názor, že na investovanie majú málo prostriedkov a vedomostí
- kladú spravidla veľa otázok a chcú aj detailné odpovede
- nechávajú si dlhší čas na rozmyslenie
- lepšie ako muži definujú dôvody a ciele investovania

A hoci je hlavným dôvodom investovania relatívne pohodlný príjem pre obidve pohlavia, ženy ho uvádzajú častejšie. Asi si viac uvedomujú, že na dôchodku stravia viac času ako muži a aj z toho dôvodu nechcú byť na nikom závislé. Mnoho investorov, mužov nevynímajúc, nehľadá informácie, pretože nevedia, kde začať. Nie náhodou ženy uprednostňovali informácie dostupné na internete pred tlačеныmi prospektami, lebo sa im zdali výhodne selektované a zrozumiteľnejšie podané. Dá sa teda povedať, že ženy prijímajú investičné rozhodnutia vo vyššom stupni neistoty ako muži, a aj preto volia konzervatívnejšie investičné stratégie ako muži, resp. pri akceptovaní rizikových riešení požadujú vyššiu investičnú prémii. Investičná banka Merrill Lynch si dala vypracovať prieskum o investičnom správaní v roku 2005. Prieskum bol zameraný na vzorku 500 mužov a 500 žien, príslušníkov strednej vrstvy . Ich ročný príjem domácnosti predstavoval minimálne 75 000 USD.

Základné poznatky sa dajú zhrnúť takto⁴:

- ženy investujú menej a menej ich to aj baví
- dajú si viac poradiť od mužov (väčšinou nie vlastných), spravidla od finančných

³ BALÁŽ,V. 2008. Osobitosti investorských stratégií u žien, In *Investor*. ISSN nepridelené , 10/2008. s. 24 – 27

⁴spracované podľa BALÁŽ,V.2005. Mars a Venuša investujú inak, In *Investor*. ISSN nepridelené , 10/2005, s. 50-51

poradcov, alebo kolegov v práci

- typicky mužskými chybami sú nadmerná sebadôvera a z toho vyplývajúca chamtivosť , netrpezlivosť a časté zmeny v portfóliu
- muži menej diverzifikujú a zbytočne dlho držia stratové investície
- muži o investovaní vedľa viac a niektoré javy dokážu posúdiť realistickejšie (napr.posúdiť historické miery inflácie a ich vplyv na veľkosť výnosu)
- muži sa považujú za skúsených a úspešných investorov

Fakt, že priemerný muž vie o investovaní o niečo viac, než priemerná žena, ešte neznamená, že o ňom vie dosť. Pri porovnaní výsledkov investovania sú rozdiely minimálne, resp. žiadne.

Nadmerná sebadôvera u mužov napr. spôsobuje , že robia zbytočné chyby, dokonca i opakované.

Mužov, ktorí si priznali, že unáhle a bez dostatočného zváženia prijali tip na investíciu, ktorá napokon nevyšla, a túto chybu urobili znava, bolo 63 %. U žien bol tento podiel 47 %.

Tabuľka č.12 : Správanie mužov a žien pri investovaní (v %)

	Muži	Ženy
Sú nadmieru sebavedomí	33	20
Sú netrpezliví	28	19
Sú chamtiví	32	16
Neradi rozmýšľajú o investovaní	49	60
Investovanie ich baví	69	55
Označujú sa za úspešných investorov	19	13
Využívajú služby finančných poradcov	50	70
Málo vedľa o investovaní	30	47
Obchodujú príliš často	12	5
Kupujú rýchlo a bez dôkladného rozmyslenia	24	13
Málo diverzifikujú	32	23
Dlho držia stratové investície	47	35

Spracované podľa BALÁŽ,V.2005. Mars a Venuša investujú inak, In *Investor*. ISSN nepridelené , 10/2005s. 50-51

Ženy, ktoré zbytočne držali stratové investície, túto chybu urobili len v 47 percentách prípadov, muži v 63 percentách prípadov.

Mužov najviac mrzela chyba, že príliš dlho váhali s predajom stratovej investície. Ženy najviac ľutovali, že začali investovať neskoro a že sa rozhodovali pomaly.

Ukázalo sa však aj to, že odkladanie investičných rozhodnutí u žien má svoje pozitívum – ich rozhodovanie je zodpovednejšie.

Ženy nemajú rady ani u finančných poradcov :

- ak používajú pri komunikácii s nimi vyjadrovacie prostriedky, ktorým nerozumejú
- blahosklonné správanie, či príkazy, čo majú urobiť,
- keď sa na e-maily či telefonáty nereaguje dostatočne včas
- chladnokrvný a neosobný prístup

Naopak obľubujú :

- osobnejší prístup s nezáväzným rozhovorom o jej vedomostiach o investovaní, o zamestnaní, životných plánoch jej, či rodiny
- zaujíma ich potenciálny dosah investovania na ňu samotnú , ale i jej rodinu, napríklad dedenie investícií, poistenie členov rodiny a pod.
- zrozumiteľne a realisticky formulované ciele a možné výnosy z investovania

Pokračovanie.